

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

اوحدی

رقم جدید گندم نان جهت کاشت در دیمزارهای سردسیر و معتدل سرد

این رقم در سال زراعی ۷۷-۱۳۷۶ از طریق بانک ژن ملی گیاهی ایران در کرج و در قالب طرح "بررسی اثرات تنش خشکی بر روی توده گندم های موجود در بانک ژن" به مراغه ارسال و در ایستگاه تحقیقات دیم مراغه بصورت مشاهده‌ای مورد مطالعه قرار گرفت و با دارا بودن عملکرد ۲۸۹۵ کیلوگرم در هکتار نسبت به رقم سرداری تفاوت معنی داری (۱۸۵۰ کیلوگرم در هکتار) نشان داد. رقم جدید در سال های زراعی ۷۸-۱۳۷۷ و ۷۹-۱۳۷۸ که مصادف با خشکسالی شدیدی در منطقه مراغه بود توانست حدود ۳۴۹ کیلوگرم نسبت به سرداری محصول بیشتری تولید نماید (۱۸ درصد)، بنابراین انتخاب و به مدت ۴ سال در آزمایشات پیشرفته و سازگاری در ۶ ایستگاه تحقیقاتی سردسیر و معتدل دیم (مراغه، سرارود، قاملو، قیدار، شیروان در شمال خراسان و اردبیل) مورد مطالعه قرار گرفت. در ایستگاه مراغه و در آزمایش سازگاری میانگین عملکرد رقم اوحدی، ۲۹۹۱ کیلوگرم در هکتار و در شرایط مشابه متوسط عملکرد دانه شاهد های سرداری و آذر ۲ به ترتیب ۲۶۲۷ و ۲۵۶۶ کیلوگرم در هکتار بود که لاین جدید به ترتیب ۱۴ و ۱۷ درصد برتری محصول به شاهد ها داشت.

بر اساس نتایج حاصل از آزمایشات سازگاری در کل مناطق رقم اوحدی با تیپ رشد زمستانه و با تولید ۲۲۴۸ کیلوگرم در هکتار بیشترین میزان محصول را داشت. در شرایط مشابه متوسط عملکرد دانه شاهد های سرداری و آذر ۲ به ترتیب ۲۱۵۸ و ۲۱۶۸ کیلوگرم در هکتار بود. میانگین عملکرد دانه این رقم و ارقام سرداری و آذر ۲ در طی ۸ سال بررسی به ترتیب ۲۴۸۶، ۲۴۸۲ و ۲۲۵۲۷ کیلوگرم در هکتار بود. بالاترین پتانسیل لاین مذکور با ۵۷۸۳ کیلوگرم در هکتار در شرایط آبی از ایستگاه زنجان بدست آمده که در شرایط فوق نیز نسبت به ارقام سرداری و آذر ۲ به ترتیب ۵۸۷ و ۵۰۱ کیلوگرم در هکتار عملکرد دانه بیشتری داشت. نتایج تجزیه پایداری عملکرد دانه نشان داد که لاین جدید در زمهره ژنوتیپ های پایدار بوده و پایداری تولید محصول آن از رقم سرداری بیشتر می باشد. از ویژگی های لاین جدید می توان به زودرسی، دارا بودن دانه های درشت با وزن هزار دانه بالا (۳۸ گرم) در طی ۸ سال (۲-۳ گرم بیشتر از شاهد ها)، ارتفاع بوته ۷۶ سانتی متر، تیپ رشد زمستانه، متحمل به خشکی و سرما اشاره نمود. رنگ سنبله و دانه لاین جدید سفید بوده و نسبت به ریزش دانه نیز مقاوم می باشد. نتایج تجزیه کیفی دانه نشان داد که میزان پروتئین دانه لاین جدید ۱۲/۵٪ بوده و در زمهره ارقام با خاصیت نانوائی خوب قرار دارد و از این لحاظ نیز نسبت به ارقام شاهد برتر می باشد. عکس العمل لاین جدید به بیماری زنگ زرد و قهوه ای در شرایط آلودگی مصنوعی از نوع حساس بود. در مجموع براساس نتایج عملکرد دانه، معیار های پایداری و ویژگی های

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مناسب زراعی و کیفی لاین جدید برای کاشت و معرفی در دیمزارهای مناطق سردسیر و معتدل دیم کشور انتخاب گردید.

توجیه اقتصادی:

باتوجه به اینکه این رقم به طور متوسط حدود ۷ درصد نسبت به ارقام سرداری و آذر ۲ در کل مناطق برتری عملکرد دانه دارد، با کاشت لاین جدید به طور میانگین حدود ۱۷۶ کیلوگرم در هکتار اضافه محصول نسبت به ارقام سرداری و آذر ۲ بدست می آید. ارزش افزوده ناشی از جایگزینی لاین جدید با ارقام شاهد در هر هکتار با احتساب هر کیلوگرم گندم خوراکی از قرار ۳۲۰۰ ریال برابر ۵۶۳۲۰۰ ریال خواهد بود. با توجه به اینکه سطح زیر کشت گندم دیم در منطقه سردسیر و معتدل سرد بیش از ۲ میلیون هکتار می باشد، اگر فرض کنیم که این رقم بتواند در سطح ۲۰۰ هزار هکتار از مناطق فوق کشت شود $۲۰۰۰۰۰ \times ۵۶۳۲۰۰ = ۱۱۲۶۴۰۰۰۰۰۰$ ریال سود نصیب کشور و کشاورزان خواهد شد. تحمل بیشتر لاین جدید نسبت به تنش های سرما و خشکی، وزن هزار دانه بالا و همچنین دارا بودن کیفیت خوب نانوایی در مقایسه با ارقام شاهد از دیگر امتیازات لاین جدید می باشد.

